

V Bruselu dne 16.5.2014
COM(2014) 282 final

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Osmá výroční zpráva za rok 2013 o provádění pomoci Společenství podle nařízení Rady (ES) č. 389/2006 ze dne 27. února 2006, kterým se vytváří nástroj finanční podpory na posílení hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Osmá výroční zpráva za rok 2013 o provádění pomoci Společenství podle nařízení Rady (ES) č. 389/2006 ze dne 27. února 2006, kterým se vytváří nástroj finanční podpory na posílení hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru

1. ÚVOD

Základem pro pomoc tureckému společenství na Kypru je nařízení Rady (ES) č. 389/2006¹ („nařízení o pomoci“). Nařízení ukládá povinnost každoročního podávání zpráv Radě a Evropskému parlamentu. Tato zpráva se týká roku 2013.

2. PLÁNOVÁNÍ POMOCI

Od roku 2006 do konce roku 2013 bylo na činnosti v rámci nařízení o pomoci naplánováno 337 milionů EUR. Pro plánování na rok 2013 (31 milionů EUR²) se použily poznatky z pracovních seminářů zúčastněných subjektů a z externích hodnocení, zejména z celkového hodnocení programu, které se uskutečnilo v průběhu roku.

Kvůli dočasné povaze pomoci (dokud nedojde k opětovnému sjednocení) a financování z rozpětí rozpočtu EU bylo obtížné naplánovat základní změny nezbytné pro konečné zavádění *acquis*. Tento problém uznal Evropský účetní dvůr v doporučení z roku 2012³. Víceletý finanční rámec 2014–2020 poprvé poskytuje programu víceletý výhled v podobě ročního financování. To umožní lépe plánovat přípravu budoucího zavádění *acquis*. Význam tohoto aspektu se zvýšil vzhledem k opětovnému zahájení rozhovorů o vyřešení kyperské otázky v roce 2014, jelikož nařízení o pomoci vyžaduje, aby se ihned po vyřešení kyperské otázky začalo *acquis* uplatňovat.

3. PROVÁDĚCÍ MECHANISMY

Program se realizuje v těch oblastech Kyperské republiky, nad nimiž vláda nevykonává skutečnou kontrolu a kde je používání *acquis* dočasně pozastaveno podle protokolu 10 smlouvy o přistoupení. Pomoc se poskytuje v první řadě v rámci centralizovaného řízení ze strany Evropské komise. Některé projekty probíhají pod společným řízením s Rozvojovým programem OSN.

Komise pracuje ve zvláštním politickém, právním a diplomatickém prostředí. Aby se mohl program realizovat a respektovaly se zásady řádného finančního řízení, jsou zapotřebí opatření *ad hoc*. U programů podpory financovaných z EU stanoví právní rámec rozvojové pomoci za normálních okolností dohoda o financování s vládou příjemce. Takovou dohodu však v případě pomoci tureckému společenství na Kypru nelze uzavřít a Komise se musí spoléhat na svůj úsudek, pokud jde o pravidla a podmínky, které se na místě uplatňují. To přináší určitou úroveň rizika. Řízení a zmírňování tohoto rizika je součástí odpovědnosti Komise a přijatá opatření

¹ Úř. věst. L 65, 7.3.2006, s. 5.

² Rozhodnutí Komise C(2013) 7969.

³ Zvláštní zpráva č. 6/2012
http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR12_06/SR12_06_CS.PDF.

zahrnují intenzivní sledování a podporu příjemců, upravené platební podmínky a pečlivý přístup k využívání bankovních záruk.

V zájmu zajištění úspěšného a udržitelného provádění v tomto prostředí se musí turecké společenství na Kypru plně angažovat v úsilí o sladění s *acquis*. Pro plnou účinnost programu a pro dosažení konečného cíle, jímž je znovusjednocení Kypru, je i nadále nezbytná spolupráce mezi společenstvími kyperských Turků a Řeků.

Programový tým využívá kancelář EU na podporu programu (EUPSO), která se nachází v severní části města Nikósie. V rámci své běžné činnosti pořádá rovněž zastoupení Komise na Kypru setkání a semináře a informuje o programu kyperskou veřejnost.

Pomoc zahrnuje významnou částku ve formě grantové podpory, a to zejména pro neveřejné subjekty. Řízení smluv relativně malého rozsahu v rámci těchto programů je náročné z hlediska zdrojů programového týmu a Komise i dále zkoumá způsoby nepřímého řízení. V prosinci byla s Britskou radou podepsána pověřovací smlouva, jímž bylo tomuto externímu subjektu svěřeno řízení stipendijního programu na dva akademické roky 2014–2016.

4. PROVÁDĚNÍ VE VYKAZOVANÉM OBDOBÍ

4.1. Obecný přehled

V roce 2013 bylo zaznamenáno několik úspěchů: byla předána nová nikosijská a na Kypru největší čistíčka odpadních vod pro obě společenství v obci Mia Milia/Haspolat; zrychlila se práce na programu výboru pro pohřešované osoby: bylo dosaženo dosud nejvyšší míry identifikace pohřešovaných osob; v oblasti kulturního dědictví se podařilo dokončit několik významných projektů; do vysoce hodnocených studijních programů se v roce 2013 podařilo zapojit více studentů než v předchozím roce a došlo k udělení grantů na podporu škol a zemědělců. Podle celkového hodnocení programu je kvalita obecně „dobrá“. Komisi se také podařilo dosáhnout víceletého výhledu pro podporu tureckému společenství na Kypru v rámci víceletého finančního rámce na roky 2014–2020.

Stejně jako v roce 2012 byla řada smluv uzavřena v průběhu roku (229), včetně velkého počtu grantů z předcházejících programů, takže na konci roku 2013 zbývalo 208 neuzavřených smluv. Mezi novými činnostmi převládaly grantové kampaně na podporu malých a středních podniků, organizací občanské společnosti, škol a rozvoje venkova a obcí.

Plánovat odvětvové rozvojové programy je v důsledku zvláštních okolností intervence nesnadné. To, spolu se skutečností, že v mnoha oblastech chybí rámec sladěný s *acquis*, znamená, že se jen obtížně řeší potíže s místní organizační efektivitou, řízením zdrojů a plánováním, což bylo znakem programu od počátku a projevuje se zejména v otázkách udržitelnosti. Komise dokončené projekty dále sleduje, aby například zajistila dodržování správné údržby a provozu. Na otázku udržitelnosti upozornil jak Evropský účetní dvůr ve své zvláštní zprávě za rok 2012, tak hodnocení programu za rok 2013.

Dalším obecným problémem je proměnlivost ročního financování z rozpětí rozpočtu EU a povaha nástroje podpory, který je dočasný, ale jeho trvání není vymezeno. Tato

skutečnost dosud bránila plánování i udržitelnosti, ale bude vyřešena ve víceletém finančním rámci 2014–2020.

Jednou konkrétní záležitostí, která eskalovala v roce 2013, bylo postoupení smluvních sporů místními dodavateli místním „soudům“, jehož výsledkem byla „soudní“ rozhodnutí proti Komisi, včetně zákazu, který bránil uplatnění bankovních záruk vydaných místními bankami. To bylo částečně zmírněno změnami v místních právních předpisech, ale stále je ještě třeba prověřit, zda jsou záruky vydané na místní úrovni odpovídající. Tato ochrana navíc zřejmě nemá zpětný účinek a Komisi se ještě nepodařilo některé bankovní záruky uplatnit. V důsledku tohoto problému vznikla prodleva při podepisování grantových smluv.

4.2. Pokrok podle jednotlivých cílů

Celkovým cílem programu pomoci je usnadnit znovusjednocení Kypru posilováním hospodářského rozvoje tureckého společenství na Kypru, přičemž zvláštní důraz je kladen na hospodářskou integraci ostrova, na zlepšování styků mezi oběma společenstvími a s EU a na přípravu na *acquis*. V roce 2013 probíhaly činnosti v každé z těchto oblastí.

4.2.1. Cíl č. 1: Rozvoj a restrukturalizace infrastruktury

V odvětví energetiky byly všechny projekty úspěšně dokončeny a související smlouvy v celkové hodnotě 11,6 milionu EUR byly uzavřeny do konce roku 2013. Solární elektrárna s výkonem 1,27 MW funguje dobře a je začleněna do kontrolního systému pro dálkové sledování. Komise dále sleduje, jak příjemce zajišťuje provoz.

Po prodlevách se závěru přiblížila zkušební fáze telekomunikačních zařízení pro „sítě nové generace“ a očekává se, že ostrý provoz systému bude zahájen v první polovině roku 2014. Podmínky nezbytné k tomu, aby bylo možné oddělit poskytování služeb od provozu sítě, však stále chybí a plná liberalizace tohoto odvětví v roce 2014 není pravděpodobná.

V oblasti *bezpečnosti dopravy* byly v rámci programu pomoci dokončeny projekty vyžadující náklady ve výši 2,4 milionu EUR. Poslední smlouvy byly uzavřeny v roce 2013.

V červenci byla dokončena a předána nová nikósijská *čistička odpadních vod* pro obě společenství na Kypru v Mia Milia/Haspolat, spolufinancovaná Evropskou unií a Radou pro kanalizace města Nikósie. Výstavba proběhla prostřednictvím Rozvojového programu OSN. Obě obce podepsaly smlouvu o provozu a údržbě čističky. Zbývá vyřešit opětovné využití vyčištěné vody, včetně jejího navracení do oblastí kontrolovaných vládou.

Lhůta pro hlášení závad na *čističce odpadních vod* v obci Morphou/Güzelyurt, k jejímuž předání došlo v roce 2012, byla prodloužena do roku 2014, zejména aby bylo možné vyřešit některé potíže s korozií. Příjemce již má smlouvu o provozu a údržbě.

V říjnu byla předána nová *čistička odpadních vod* ve Famagustě. Je však třeba vyřešit problémy vysokého obsahu soli v priváděné vodě, který způsobuje korozi. Provoz a údržbu financuje obec a realizuje je stejný subjekt, jako v případě čističky v obci Morphou/Güzelyurt.

Ve Famagustě bylo položeno 45 km vodovodní a 47 km kanalizační sítě. Přetrvává však mnoho závad a převzata byla jen vodovodní síť a sedm čerpacích stanic. Tento

projekt byl výrazně opožděn a v prosinci skončila platnost příslušné smlouvy. Na konci roku 2013 probíhalo rozhodčí řízení podle specifikací ve smlouvě.

Po dokončení programu pro budování kapacit v oblasti vodního hospodářství a čištění odpadních vod v roce 2012 bylo provedeno hodnocení a uskutečnil se pracovní seminář s cílem koncipovat navazující program.

Oblast vodního hospodářství a čištění odpadních vod byla obtížná, bylo potřeba řešit problémy koroze způsobené vysokým obsahem soli v podzemních vodách a dále obtíže plynoucí ze špatné výkonnosti dodavatelů. Komise musela své působení prodloužit, aby zajistila zavedení udržitelných opatření pro údržbu a provoz dodaných čističek odpadních vod.

Pokud jde o oblast *ochrany přírody*, je stále ještě třeba dokončit informační a správní střediska ve čtyřech zvláště chráněných přírodních územích po vypovězení smluv na stavební práce v roce 2011. Byly provedeny přípravy za účelem dokončení těchto zařízení pomocí dohody o příspěvcích s Rozvojovým programem OSN. Zbývá ještě vykonat práci na ochranu přírodního prostředí a zcela splnit plány týkající se správy zvláště chráněných přírodních území. Komise je dále znepokojena a své obavy adresuje tureckému společenství na Kypru, například ohledně rozsáhlé těžby v pohorí Kyrenia.

V oblasti nakládání s pevnými odpady byly v dubnu vydány konečné certifikáty energetické náročnosti pro novou skládku v obci Koutsoventis/Güngör a v září pro rehabilitovanou skládku v obci Kato Dhikomo/Aşağı Dikmen. V červnu se uskutečnil pracovní seminář, na němž se diskutovalo o dalším působení po dokončení infrastruktury a projektu na budování kapacity v oblasti nakládání s pevnými odpady. Byly při tom zohledněny výsledky odvětvových posouzení potřeb odvětví provedeného v roce 2012.

4.2.2. *Cíl č. 2: Podpora sociálního a hospodářského rozvoje*

Byla poskytnuta technická podpora zemědělcům a aktérům *rozvoje venkova* v oblasti zdraví zvířat, chovu zvířat a eradikace nálezů, zdraví rostlin, diverzifikace plodin, ekologického zemědělství a podpory při realizaci grantů. Byla vypsána nabídková řízení na služby v oblasti eradikace nálezů zvířat a na koncipování systému pro likvidaci vedlejších živočišných produktů.

V rámci třetí výzvy k podávání žádostí o grant v oblasti *rozvoje venkova* bylo v roce 2013 podepsáno 39 smluv v hodnotě zhruba 3 miliony EUR na zvýšení konkurenceschopnosti, diverzifikace a udržitelnosti.

V květnu byla zveřejněna třetí výzva k předkládání návrhů (v hodnotě 3 miliony EUR) na projekty *rozvoje obcí* ve venkovských oblastech; příslušné smlouvy mají být podepsány v roce 2014. Mezi cíle této výzvy patří pečovat o statky přírodního a nehmotného kulturního dědictví, zlepšit základní komunitní služby a posílit sociální soudržnost a místní správu ve venkovských oblastech.

Ze 37 grantů udělených v rámci dřívějších programů rozvoje obcí byly čtyři ukončeny v průběhu roku 2013 a na 13 se dále pracovalo. Některé z těchto starších grantů jsou stále postihovány zpožděními které plynou především ze zpoždění na straně příjemců grantů při dokončování prací na infrastruktuře.

Pokud jde o projekt *modernizace městské a místní infrastruktury*, jehož provádění je řízeno společně s Rozvojovým programem OSN, bylo na základě druhé výzvy k

předkládání žádostí o grant v roce 2012 uděleno a v roce 2013 realizováno 17 drobných grantů ve vesnicích, kde byla provedena renovace financovaná EU, nebo na činnosti na trzích ve městě Famagusta a Nikósie. Třetí výzva k předkládání návrhů byla zveřejněna v červnu 2013 a zaměřovala se na ochranu životního prostředí a kulturního dědictví v regionu Karpasia/Karpaz; bylo uděleno 11 grantů.

V odvětví *vzdělávání* bylo na základě výzvy k předkládání žádostí o granty v celkové hodnotě 700 000 EUR vydané v roce 2012 podepsáno deset grantů pro školy. Projekty zahrnují modernizaci vědeckých laboratoří, zavádění nových výukových metod na předškolní úrovni, jakož i projekty podporující umění a vzdělávání v oblasti životního prostředí a činnosti v rámci obou společenství. Hodnocení podpory EU pro odvětví vzdělávání a posouzení potřeb byly provedeny v první polovině roku 2013.

Po dokončení programu *technické pomoci v oblasti rozvoje odborného vzdělávání a trhu práce* (VETLAM) v roce 2012 a jeho vyhodnocení byly zahájeny výzvy k předkládání návrhů na pokračovací projekt (VETLAM II) věnovaný rozvoji a podpoře systémů odborného vzdělávání a výcviku, celoživotnímu vzdělávání a aktivním opatřením na trhu práce.

V návaznosti na grant z roku 2012 v hodnotě 5 milionů EUR, jehož cílem je *podpora konkurenceschopnosti malých a středních podniků*, bylo potenciálním příjemcům poskytnuto školení a byly zpracovány žádosti od 282 podniků. Udělení grantu je odloženo, dokud nebude doručeno potvrzení o zajištění bankovních záruk vydaných na místní úrovni. Velice aktivní technická pomoc tomuto hospodářskému odvětví byla prodloužena na tři měsíce, do září 2013. V průběhu roku byla poskytnuta podpora v souvislosti se strategií malých a středních podniků a e-strategií a odbornou přípravou a organizacím podporujícím podnikání, malým a středním podnikům, nevládním organizacím, akademickým centřům a obcím bylo zajištěno školení na téma podnikání, vývoz, výzkum a vývoj, místní řemesla, dějiny a kultura Kypru, ochrana přírody, IT a další. V rámci technické pomoci byla zvláštní pozornost věnována regionu Karpasia/Karpaz, kde probíhají obecní činnosti v rámci obou společenství. Byla rovněž vyprodukována řada publikací na podporu podnikání. V září proběhla akce na oslavu ukončení.

Na konci roku bylo zahájeno „mapování trhu“ zaměřené na zpracované potraviny.

V červnu se konalo fórum dárců a příjemců v podobě setkání u kulatého stolu o obchodování.

Světová banka sleduje hospodářský pokrok a prostřednictvím svěřeneckého fondu, který byl prodloužen do konce roku 2014, připravuje zvláštní zprávy.

4.2.3. *Cíl č. 3: Podpora usmíření, opatření na posilování důvěry a podpora občanské společnosti*

Pokračovala podpora řízená společně s Rozvojovým programem OSN adresovaná *Výboru pro pohřešované osoby*. Rok 2013 byl dosud nejúspěšnější: bylo identifikováno a rodinám navráčeno 140 jednotlivců, čímž celkový počet identifikovaných osob od roku 2006 dosáhl 477. V průběhu roku 2013 byl umožněn přístup do oblasti, která byla dříve nepřístupná kvůli přítomnosti turecké armády. V prosinci byla s Rozvojovým programem OSN podepsána šestá dohoda o příspěvcích a Výbor pro pohřešované osoby tak získal další 2,6 milionu EUR finanční podpory

ze strany EU. EU je hlavním dárce Výboru pro pohřešované osoby; celková podpora EU nyní činí 12,1 milionu EUR. Aby se dále zvyšovala důvěra mezi oběma společenstvími, byly v rámci nové dohody o příspěvcích poskytnuty prostředky na zlepšování povědomí a informační činnosti.

Všechny zbývající projekty financované v rámci tří minulých grantových programů v rámci programu Kyperská občanská společnost v akci byly v roce 2013 dokončeny. Bylo provedeno externí hodnocení programu od roku 2007 a vyplývající poznatky byly začleněny do nového grantového programu v hodnotě 2,5 milionu EUR, který byl zahájen v září s cílem posílit úlohu organizací občanské společnosti v demokratickém působení v tureckém společenství na Kypru a v rámci Evropské unie. Granty budou uděleny v roce 2014 a nový grantový program bude podpořen smlouvou o technické pomoci na budování kapacity v rámci organizací.

Práce na ochraně *kulturního dědictví* v rámci technického výboru obou společenství v roce 2013 pokročila v podobě dokončení projektů týkající se kostelů Melandrina, Protifis Elias, Panagia a mešity Denya. Bojkot dodavatelů tureckého společenství byl vyřešen počátkem roku. Byly uspořádány návštěvy v terénu a závěrečné akce, které zvýšily viditelnost programu a upozornily na význam obnovy kulturního dědictví jakožto prostředku smíření mezi oběma společenstvími. Byla podepsána druhá dohoda o příspěvcích s Rozvojovým programem OSN na další 2 miliony EUR. Tento krok doprovázela akce uspořádaná v listopadu za účasti zástupců kyperských čelních představitelů a členů technického výboru obou společenství.

4.2.4. *Cíl č. 4: Přiblížení tureckého společenství na Kypru k EU*

V návaznosti na posouzení z roku 2012 byla rozšířena působnost všeobecně oceňovaného stipendijního programu a studentům vysokých škol, postgraduálního studia, učitelům, výzkumným pracovníkům i kvalifikovaným pracovníkům bylo ve školním roce 2013/2014 uděleno 181 grantů. Program nabízel také stipendia na krátké odborné kurzy a stáže. Program byl díky tomu v roce 2013 nejrozsáhlejší od svého zahájení v roce 2007. Bylo prošetřeno najímání externích subjektů pro účely stipendijního programu a byla podepsána pověřovací smlouva s Britskou radou na dva roky 2014–2016, která bude poté přezkoumána.

V roce 2013 byl dokončen první *Infopoint*. V roce 2014 byla zveřejněna výzva k předkládání návrhů na nový *Infopoint*. Cílem tohoto projektu je informovat veřejnost o politikách EU a o programu pomoci. Činnosti budou zahrnovat celou řadu seminářů, konferencí, pracovních seminářů a akcí ke zvýšení viditelnosti ve prospěch tureckého společenství na Kypru.

4.2.5. *Cíle č. 5 a 6: Příprava tureckého společenství na Kypru na zavedení a provádění *acquis**

Nástroj Komise pro technickou pomoc a výměnu informací (TAIEX) pomáhá připravovat turecké společenství na Kypru na provádění *acquis* po vyřešení kyperské otázky. V roce 2013 se pomoc zaměřila na 13 hlavních oblastí *acquis*: volný pohyb kapitálu, veřejné zakázky, právo společností, politiku hospodářské soutěže, finanční služby, zemědělství a rozvoj venkova, bezpečnost potravin, veterinární a rostlinolékařskou politiku, silniční dopravu, statistiku, sociální politiku a zaměstnanost, životní prostředí, ochranu spotřebitele a zdraví a finanční kontrolu. Byla také dokončena práce ve třech novějších oblastech: v oblasti volného pohybu zboží, práv duševního vlastnictví a vzájemného uznávání odborných kvalifikací.

Odborníci ze členských států EU v roce 2013 provedli 456 opatření, včetně vzdělávacích kurzů, pracovních seminářů, studijních cest a právního poradenství. Příprava tureckého společenství na Kypru pro budoucí uplatňování *acquis* jsou nadále omezené. V oblasti statistiky se od února neuskutečnila žádná opatření TAIEX. Turecké společenství na Kypru však podniklo opatření v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, životního prostředí a pojištění. Komise v lednu a v září 2013 uspořádala v Bruselu setkání zúčastněných subjektů TAIEX s cílem řídit obecné provádění TAIEX.

Pokračovala podpora obchodu přes demarkační linii (nařízení Rady č. 866/2004). Odborníci z členských států EU prováděli pravidelné rostlinolékařské kontroly brambor a citrusových výrobků. Z analýzy místního medu vyplynulo, že podmínky stanovené rozhodnutím Komise 2007/330/ES týkajícího se pohybu produktů živočišného původu jsou i nadále plněny. Nezávislí odborníci vypracovali aktualizovaný seznam plavidel, s jejichž úlovy lze obchodovat přes demarkační linii, neboť splňují požadavky téhož rozhodnutí.

4.3. Finanční plnění (smlouvy a platby)

4.3.1. Uzavírání smluv

Závazky v roce 2013 činily celkem 19,7 milionu EUR a zůstaly pod ambiciózní předpokládanou výší pro tento rok. Podpis grantových smluv v rámci programu pro malé a střední podniky v hodnotě 5 milionů EUR z přidělu na roku 2011 bude možný, teprve až bude uspokojivě vyřešen status místních bankovních záruk.

4.3.2. Platby

Provádění plateb bylo v roce 2013 oproti předpokladům lepší než v předcházejících dvou letech (18,5 milionu EUR, 76 % předpokládané výše). Na platby měly zvláštní dopad pokračující problémy bránící předání a konečné úhradě za telekomunikační vybavení a zpoždění v předběžném financování grantů (programy pro rozvoj venkova a malé a střední podniky).

4.4. Sledování

Komise přímo odpovídá za provádění většiny projektů (centralizované řízení). Úroveň dozoru vykonávaného pracovníky Komise je vysoká a zahrnuje kontroly na místě, místní setkání a řídicí výbory. Specializovaný útvar správy programu sleduje provádění grantů pro vesnice, malé a střední podniky a venkovské podniky a poskytuje podporu příjemcům grantů. Činnosti v rámci nástroje TAIEX sleduje více než dvacet projektových řídicích skupin a dále se konají pololetní zasedání v rámci monitorovacího mechanismu. Logistika nástroje TAIEX je sledována prostřednictvím on-line systému řízení nástroje TAIEX.

Pracuje se na vytvoření systematičtějšího procesu pro přípravu plánů sledování a záznamů.

4.5. Audit a kontroly

Komise v roce 2013 uskutečnila audit společného řízení, aby posoudila systémy vnitřní kontroly generální ředitelství pro rozšíření. To vyžadovalo zlepšení záznamů o sledování v terénu (viz bod 4.4).

Program finančního sledování a auditu týkající se dřívějších grantových kampaní byl dokončen v roce 2012. Nový program auditu se plánuje na rok 2014, až nedávno zahájené grantové programy dosáhnou vhodného stadia.

Komise dále reagovala na doporučení auditu Evropského účetního dvora z roku 2012. Víceletý finanční rámec 2014–2020 poskytuje doporučený víceletý výhled pro financování. Nový služební řád počínaje rokem 2014 umožňuje uzavírat delší pracovní smlouvy.

4.6. Hodnocení

V roce 2013 se uskutečnilo rozsáhlé externí hodnocení programu. Bylo zjištěno, že programování je „obecně dobré“; vydaná doporučení však zahrnovala výběr ukazatelů, řízení rizik, sledování a zapojení tureckého společenství do plánování. Rovněž byla provedena odvětvová posouzení: 1) byl přezkoumán pokrok v oblasti nakládání s pevnými odpady a byl sestaven prioritní seznam intervencí; 2) z hodnocení pomoci v odvětví vzdělávání vyplývá nízký dopad pokusů o reformu tohoto odvětví způsobený nízkou motivovatelností místních zúčastněných subjektů. Školní stipendijní programy však byly přijímány dobře; 3) hodnocení podpory financované EU pro občanskou společnost zjistilo potřebu dalšího budování kapacit; 4) bylo zahájeno hodnocení TAIEX a programu pro budování kapacit v oblasti vodního hospodářství a čištění odpadních vod a zprávy budou dokončeny v roce 2014.

4.7. Informace, publicita a zviditelnění

V roce 2013 proběhlo 49 akcí ke zviditelnění, mimo jiné projektových akcí, výstav a slavnostních akcí, informačních schůzek ohledně grantů, školení v souvislosti s projekty a slavnostních zahájení projektů ve vesnicích. Zvláštní pozornost si zaslouží prosincová oslava dokončení projektu památkové ochrany kostela Panagia v obci Trachoni/Demirhan a listopadové zahájení další fáze programu na ochranu kulturního dědictví; dále proběhly akce pro příjemce stipendií a pro příjemce grantů v rámci programu rozvoje venkova. V dubnu a prosinci byly uspořádány brífinky a návštěvy projektů pro zástupce členských států EU. Zastoupení Komise šířilo tiskové zprávy o programu pomoci v rámci tureckého společenství na Kypru.

4.8. Konzultace s vládou Kyperské republiky

Uskutečnily se pravidelné schůzky se zástupci vlády Kyperské republiky, zejména u příležitosti návštěv vysokých představitelů Komise na ostrově. Komise se i nadále spoléhá na její spolupráci při ověřování majetkových práv a také pravidelně jedná se stálým zastoupením v Bruselu.

5. ZÁVĚRY

Dosáhnout pokroku při plnění hlavního cíle nařízení, kterým je *usnadnit znovusjednocení Kypru prostřednictvím podpory hospodářského rozvoje*, je vzhledem k podmínkám působení v severní části ostrova obtížné. Vyřešení kyperské otázky bude dosaženo politickým procesem, ale unijní program pomoci bude nezbytný pro urychlení hospodářské a sociální integrace.

Přestože působení v prostředí severní části Kypru je náročné, jsou nyní zřejmé solidní úspěchy vycházející z dříve dokončených projektů, jimiž se tato zpráva, mapující rok 2013, nezabývá. Je prokazována hodnota důsledného přístupu, jelikož

se po několika letech provádění zvyšuje efektivita a produktivita některých projektů. Stabilnější výhledy, které nabízí víceletý finanční rámec 2014–2020, by měly tento trend dále podpořit. Jak závěry auditu Evropského účetního dvora, tak hodnocení programu za rok 2013 byly obecně pozitivní, přestože stále přicházejí nové poznatky.

V některých oblastech je zcela úspěšná intervence i nadále obtížná a dlouhodobá udržitelnost zůstává problematická kvůli nízké kapacitě příjemců a nepřítomnosti místních zdrojů, což omezuje zapojení tureckého společenství na Kypru a nepříznivě ovlivňuje udržitelnost projektů. Komise však nemůže od svého působení v těchto oblastech ustoupit, jelikož mnohé z nich představují základní prvky *acquis* a jsou zásadní pro hospodářský a sociální blahobyt občanů EU.

V roce 2013 došlo k tomu, že dříve zjištěná rizika, zejména rizika týkající se ochrany smluv a bankovních záruk, skutečně způsobila závažné problémy a zpoždění u některých projektů. To nepříznivě ovlivnilo absorpční kapacitu. Úkolem Komise není jen sledovat a kontrolovat úroveň rizik, ale také zajistit, aby byly přidělené prostředky plně využity na řešení sociálních a hospodářských problémů, o jejichž existenci není pochyb.

Realizace infrastruktury a zajišťování hlavního vybavení je i nadále obtížné, ale tam, kde byly tyto projekty úspěšné, je jejich přínos zřejmý. I méně viditelné dříve zrealizované projekty, jako jsou obnovené vodohospodářské sítě, podstatně zlepšily každodenní život obyvatelstva.